

arXiv

Ilmiy Preprint Serveri

Dunyo bo'ylab ochiq ilmiy ma'lumotlarning eng katta manbai

arXiv haqida umumiy ma'lumot

Ilmiy preprint serverining tarixi, maqsadi va ahamiyati

arXiv nima?

Dunyodagi eng katta ilmiy preprint serveri

arXiv **dunyodagi eng katta va eng qadimgi** ilmiy preprint serveri hisoblanadi. U 1991 -yilda fizik Pol Ginsparg tomonidan yaratilgan va hozirda **Kornell Universiteti** tomonidan boshqariladi.

Ochiq foydalanish

Platforma **ochiq foydalanish uchun bepul** taqdim etiladi va **2.5 milliondan ortiq** ilmiy maqolalarni o'z ichiga oladi.

Preprint nima?

Preprint - bu rasmiy **peer review jarayonidan oldin** e'lon qilingan ilmiy maqola versiyasi. Mualliflar o'z tadqiqotlarini tezda ulashishlari mumkin.

“

"arXiv ilmiy hamjamiyat uchun ochiq foydalanish va tezkorlik imkoniyatlarini taqdim etib, an'anaviy nashriyot to'siqlarini yo'q qiladi."

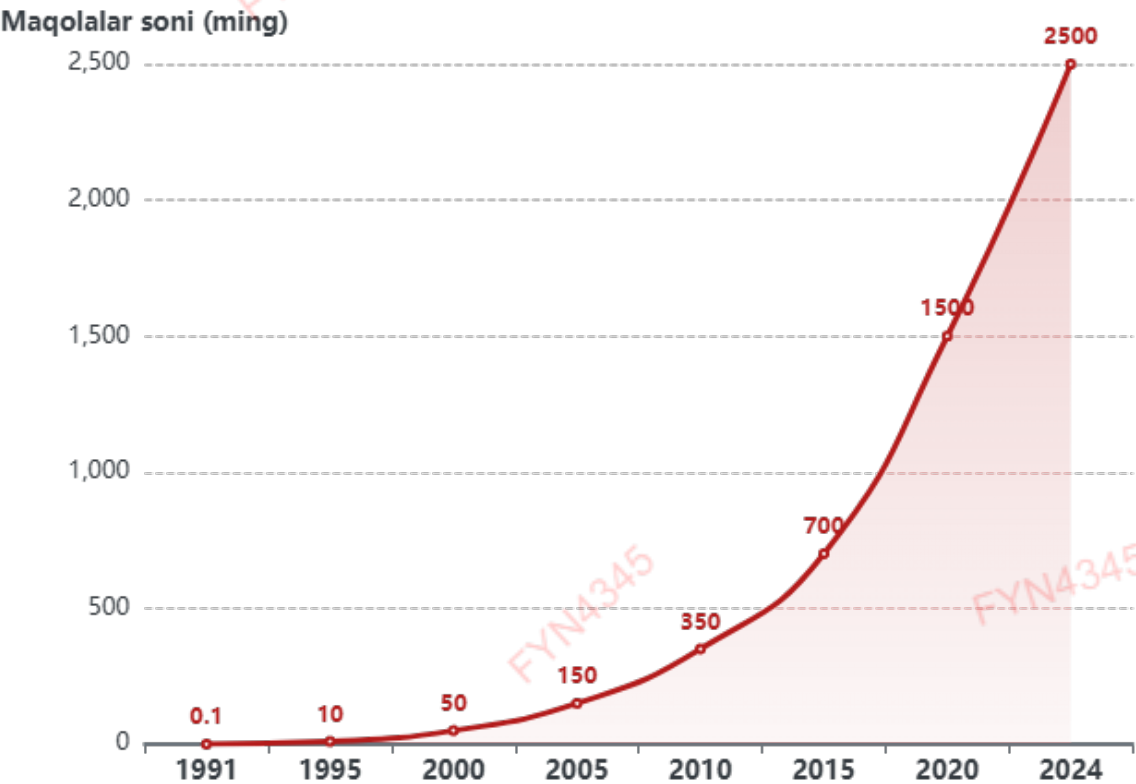
— Pol Ginsparg, arXiv asoschisi

Asosiy maqsad

- 1 Tadqiqot natijalarini tezda ulashish
- 2 Global ilmiy hamkorlikni rivojlantirish
- 3 Ochiq ilm -fan (Open Science) ni qo'llab -quvvatlash

arXiv tarixi va rivojlanishi

Vaqta qarab rivojlanish

1991 Tashkil etildi

Los-Alamos Milliy Laboratoriyasida xxx.lanl.gov nomi bilan ishga tushirildi. Dastlab faqat **yuqori energiya fizikasi** sohasidagi tadqiqotchilar uchun mo'ljallangan edi.

1998 Nom o'zgartirildi

arxiv.org nomiga o'zgartirildi va WWW standarti sifatida rivojlandi. Bu yildan boshlab ko'plab yangi fan sohalari qo'shildi.

2001 Kornellga ko'chdi

Kornell Universitetiga ko'chirildi. Ushbu yillarda matematika, kompyuter fanlari va boshqa sohalar qo'shildi.

2024 2.5M+ maqola

2.5 milliondan ortiq maqola yuklandi. Oylik yuborishlar soni **21,000** taga yetdi.

arXiv statistikasi (2024-2025)

 Jami maqolalar

2.5M+

Ilmiy preprintlar

 Yuklab olishlar

3.1B+

Umumiy yuklab olish

 Foydalanuvchilar

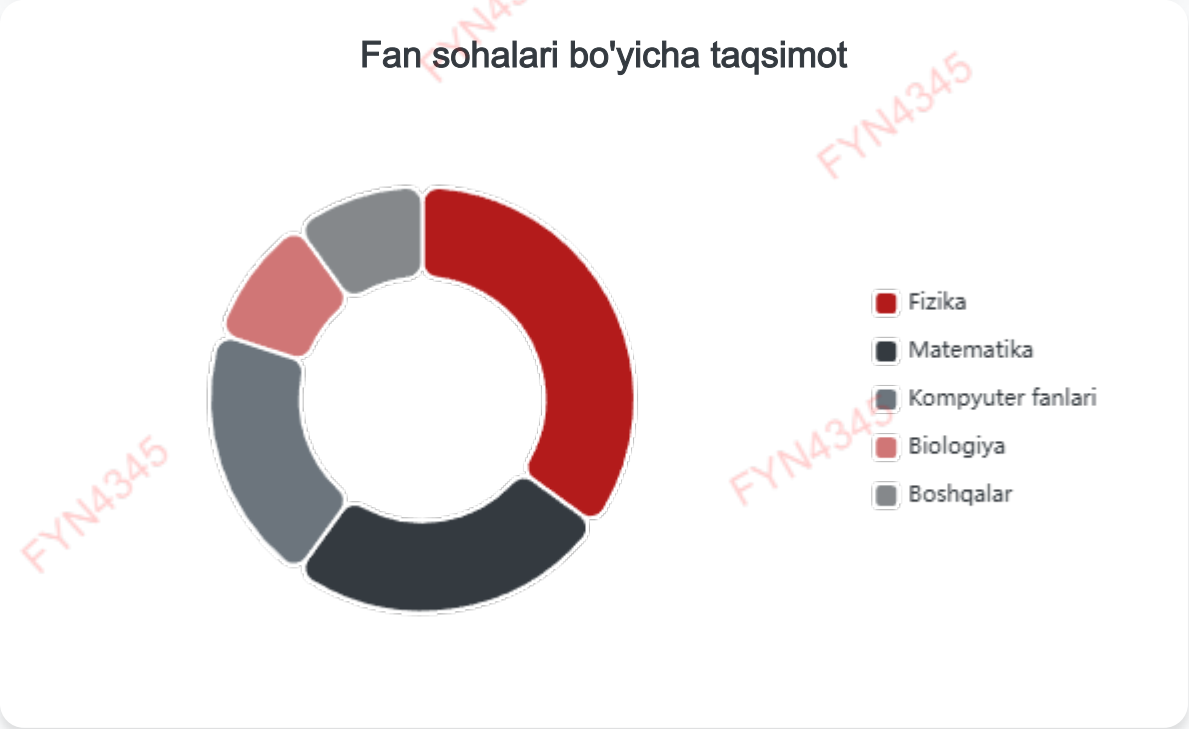
5M+

Oylik faol foydalanuvchilar

 Yangi maqolalar

208K+

2023-yilda

 Oylik yuborish

17,000+

 Kategoriyalar

153

 Xodimlar

21

arXiv imkoniyatlari

Platformaning asosiy funksiyalari va qulayliklari

Fan sohalari va kategoriyalar

Fizika

Yuqori energiya fizikasi, kondenslangan modiya, atom va molekulyar fizika, plazma fizikasi, matematik fizika

hep-th

cond-mat

quant-ph

Matematika

Algebra, geometriya, analiz, kombinatorika, sonlar nazariyasi, topologiya, matematik fizika

math.AG

math.GT

math.NT

Kompyuter fanlari

Sun'iy intellekt, mashina o'rganishi, kompyuter vision, dasturiy ta'minot, algoritmlar

cs.AI

cs.LG

cs.CV

Kvantitativ biologiya

Biologik informatika, biofizika, populyatsiya biologiyasi, tarmoq biologiyasi

q-bio

Boshqa sohalar

Quantitative finance

Statistics

Electrotechnics

Interdisciplinary fields

Economics

Jami kategoriyalar

153

ta kichik kategoriya

Muhim eslatma

Har bir maqola **kamida bitta asosiy kategoriyaga** ega bo'ladi va ko'plab hollarda **qo'shimcha kategoriyalarga** kiritiladi.

Asosiy imkoniyatlar

Bepul yuklab olish

Barcha maqolalar bepul yuklab olinadi va o'qiladi.
Hech qanday to'lov yoki obuna talab qilinmaydi.

PDF + HTML

Tez kirish

Rasmiy nashrdan oldin yangi tadqiqot natijalarini
darhol ko'rish va o'rganish imkoniyati.

24/7

Qidiruv funksiyalari

Kuchli qidiruv tizimi - oddiy va kengaytirilgan
qidiruv, filtrlash, kategoriya bo'yicha ko'rish.

Advanced

Bir nechta formatlar

Maqolalarni PDF va HTML formatlarida o'qish va
yuklab olish imkoniyati mavjud.

2024 yangilik

BibTeX iqtibos

Maqolalar uchun BibTeX formatida iqtiboslarni
avtomatik yaratish va nusxa olish.

1 click

Xabarnomalar

E-mail orqali tanlangan kategoriyalardagi yangi
maqolalar haqida muntazam xabarnomalar.

Daily/Weekly

API kirishi

Dasturiy ta'minot orqali arXiv ma'lumotlariga kirish
va ulardan foydalanish imkoniyati.

REST API

Mobil qo'llab-quvvatlash

Smartfon va planshetlardan foydalanish uchun
moslashtirilgan interfeys.

Responsive

Eng yaxshi xususiyat

Barcha maqolalar ochiq foydalanish uchun bepul va
erkin tarqatiladi. Bu ilm-fan demokratizatsiyasining
asosiy tamoyillari bilan mos keladi.

arXiv foydalanuvchilari uchun afzalliklar

Ochiq kirish

Hech qanday to'lovsiz barcha maqolalarga to'liq kirish imkoniyati. Institutsional aloqa yoki moliyaviy cheklavlarsiz.

Tezlik

Rasmiy nashrdan oldin maqolalarni ko'rish va o'rganish. Oylab kutish jarayonini yo'q qiladi.

Global hamkorlik

Dunyo bo'ylab tadqiqotchilar bilan aloqa va hamkorlik. Geografik chegaralarni yo'q qiladi.

Ta'lim resursi

Talabalar va o'qituvchilar uchun bepul o'quv materiallari. Ilm -fan o'rganish uchun ajoyib platforma.

Iqtibos afzalligi

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, **arXiv'da e'lon qilingan maqolalar** ko'proq iqtibos qilinadi.

↑ **+30%**

Bunga sabab - maqolalar **tezroq mavjud bo'ladi** va keng auditoriya tomonidan o'qiladi.

Kimlar foydalanadi?

Tadqiqotchilar va olimlar

O'qituvchilar

Talabalar

Laboratoriya xodimlari

Sanoat tadqiqotchilari

Foydalanish yo'riqnomasi

arXiv'da qidirish, yuklab olish va ma'lumot olish usullari

Qidiruv funksiyasidan foydalanish

Oddiy qidiruv

Asosiy qidiruv oynasidan foydalanib, kalit so'zlar bilan qidirish. Bir yoki bir nechta so'zlarni kiritish mumkin.

Misol:

machine learning

Kategoriya bo'yicha

Muayyan fan sohasi yoki kategoriyadagi maqolalarni ko'rish.

Misol kategoriyalar:

- cs.AI
- math.GT
- hep-th

Kengaytirilgan qidiruv

Aniqroq natijalar uchun kengaytirilgan qidiruvdan foydalaning. Sarlavha, muallif, annotatsiya bo'yicha qidirish.

Parametrlar:

- Title (sarlavha)
- Author (muallif)
- Abstract (annotatsiya)
- All fields (barcha maydonlar)

Sana bo'yicha filtrlash

Ma'lum vaqt oralig'idagi maqolalarni ko'rish. Yangi maqolalar yoki arxivni qidirish.

Variantlar:

- Past 12 months
- Specific year
- Date range

Maslahat

Maqola ID si bilan qidirish – aniq maqolani tez topish uchun. Misol: `arXiv:2004.10934`

Maqolani yuklab olish

Qadamba-qadam yo'riqnoma

- 1

arxiv.org saytiga kiring

Brauzer orqali **arxiv.org** manziliga o'ting. Bosh sahifada qidiruv oynasi va kategoriyalar ro'yxati ko'rinadi.
- 2

Maqolani qidirib toping

Kalit so'zlar, muallif nomi yoki maqola ID sini kiriting. Qidiruv natijalaridan kerakli maqolani tanlang.
- 3

Maqola sahifasiga o'ting

Maqola sarlavhasini bosing va to'liq ma'lumot sahifasiga o'ting. Bu yerda annotatsiya, mualliflar va boshqa ma'lumotlar ko'rsatilgan.
- 4

PDF yoki HTML havolasini bosing

Sahifaning yuqori qismida **PDF** yoki **HTML** havolalari mavjud. Kerakli formatni tanlang va yuklab oling.
- 5

Maqola yuklab olinadi

Fayl avtomatik ravishda kompyuteringizga yuklab olinadi. Endi uni o'qishingiz yoki saqlashingiz mumkin.

Yuklab olish variantlari

PDF

Eng mashhur format. Barcha qurilmalarda ochiladi.

HTML

Yangi format. Brauzerda o'qish uchun qulay.

Source

LaTeX manba fayllari. Tahrirlash uchun.

Avtomatik yuklab olish

Bir nechta maqolalarni avtomatik yuklab olish uchun **Python skriptlari** dan foydalanish mumkin.

Kutubxonalar:
arxiv, requests

Ro'yxatdan o'tish va maqola yuborish

arXiv akkauntini yaratish va maqola yuborish jarayoni

Results:

We found four red apples, one green apple, and two yellow apples.

Figure 1

Discussion:

Since we found one yellow apple and two green apples, it must be true that all apples are not red. We concur with G. Smith's findings.

References:

- Macintosh (1993) *Journal of Fruit Science* 4(3): 121-135.
- Smith, G. (1999) *Apple Technology Today* 7(2): 4-8.

Ro'yxatdan o'tish bosqichlari

1

Ro'yxatdan o'tish sahifasiga o'ting

Brauzer orqali arxiv.org/user/register manziliga o'ting.

Login

Search...

All fields

Search

[Help](#) | [Advanced Search](#)

arXiv is a free distribution service and an open-access archive for nearly 2.4 million scholarly articles in the fields of physics, mathematics, computer science, quantitative biology, quantitative finance, statistics, electrical engineering and systems science, and economics. Materials on this site are not peer-reviewed by arXiv.

Subject search and browse:

Physics

Search

Form Interface

Catchup

Log in to arXiv.org

The [arXiv Privacy Policy](#) has changed. By continuing to use arxiv.org, you are agreeing to the privacy policy.

If you're already registered

Username or e-mail

Password

[Forgot your password?](#)

Submit

If you've never logged in to arXiv.org

[Register for the first time](#)

Registration is required to submit or update papers, but is not necessary to view them.

Ro'yxatdan o'tish bosqichlari

2

Foydalanuvchi nomi va parol yarating

Noyob foydalanuvchi nomi tanlang. Parol talablari:

- Kamida 8 ta belgi
- Kamida 1 ta pastki chiziq (_) kerak
- Faqat harflar, raqamlar va _

Register for the first time (step 1 of 2)

By registering with arXiv you are agreeing to the [arXiv Privacy Policy](#).

You should only register with arXiv once: arXiv associates papers that you have submitted with your user account. We must retain the information you submit for registration indefinitely in order to preserve the scholarly record, support academic integrity, and prevent abuse of our systems. If you register twice, with different accounts, your submission history will be inaccurate.

Email:

You **must** be able to receive mail at this address to register. Please see related policies on: [email usage](#); [identity](#); and [privacy policy](#).

axmadjonov949@gmail.com

Username:

Jaxongir

Password:

Enter Password

Re-enter Password

.....

.....

Verification:

230043

230043

Next >>

Parol namunasi

Pass_Word_123

- ☐ 8+ belgi
- ☐ Pastki chiziq (_) bor
- ☐ Harf va raqam

Ro'yxatdan o'tish bosqichlari

3

Shaxsiy ma'lumotlarni kiriting

Ism, **tashkilot** (muassasa), **email manzil** kiriting. Agar muassasangiz bo'lmasa, "Independent" deb yozing.

Register for the first time (step 2 of 2)

Email: axmadjonov949@gmail.com
Username: Jaxongir

Fields with * are required.

Please supply your correct name and affiliation.

It is a violation of our policies to misrepresent your identity or institutional affiliation. Claimed affiliation should be current in the conventional sense: e.g., physical presence, funding, email address, mention on institutional web pages, etc. Misrepresentation of identity or affiliation, for any reason, is possible grounds for immediate and permanent suspension.

Full Name: (these fields accept **pidgin TeX** (l'o) for foreign characters)

*First or Given Name	*Last or Family Name	Suffix
Jaxongir	Axmadjonov	

Field may not contain the following characters: 5 6 8

*Affiliation: (This field accepts **pidgin TeX** (l'o) for foreign characters. Users who do not have a current affiliation can enter "Unaffiliated" or "Independent Researcher")

*Country:

*Status:

*Group(s) you would like to submit to:

☐ cs ☒ econ ☐ eess ☐ math ☐ physics ☐ q-bio ☐ q-fin ☐ stat

*Your default category:

Your homepage URL:

Have my browser remember who I am?:

Register

Ro'yxatdan o'tish bosqichlari

5

Email manzilni tasdiqlang

Email manzilingizga **tasdiqlash kodi** yuboriladi. Kodni kiriting va akkauntni faollashtiring.

Change Email Address

Enter Verification Code

We have sent an E-mail to akhmadjonov022@gmail.com with a secret code you can use to change your E-mail. The verification email might take up to one hour to arrive. Please check your inbox.

To change your E-mail address (currently axmadjonov949@gmail.com) you will need the verification code that we sent you via E-mail. The easiest way to give us the verification code is to click on the link near the top of the message we'll send you.

Unfortunately, the link doesn't work with every E-mail program, so you may need to enter your verification code by hand. The verification code consists of twelve letters and/or digits with a dash in the middle: it looks something like "8GQUZR-P8NFDZ".

Verification Code:

axmadjonov949@gmail.com has asked <https://arxiv.org/> to change his or her email address to akhmadjonov022@gmail.com. We've sent you this message before making the change to make sure that the new address is correct.

Please click on the following link to confirm the change:

https://arxiv.org/user/update_email?x=1414344-OIX6FY-O36WGK

If that link does not work for you, try visiting

https://arxiv.org/user/get_email_change_token

and entering the following verification code.

Verification Code: OIX6FY-O36WGK

If you believe you've received this message in error, please contact help@arxiv.org.

Muhim eslatmalar

- Foydalanuvchi nomi **keyin o'zgartirib bo'lmaydi**
- **Rasmiy email** ishlatish tavsiya etiladi (.edu, .ac.uk)
- Parolni **xavfsiz saqlang**
- Tasdiqlash kodi **1 soat davomida** amal qiladi

Maqola yuborish jarayoni

1 Yangi yuborishni boshlang

Foydalanuvchi sahifasiga kiring va **"START NEW SUBMISSION"** tugmasini bosing.

2 Ma'lumotlarni tasdiqlang

Kontakt ma'lumotlaringiz to'g'riligini tekshiring. Agar xato bo'lsa, profil sahifasida o'zgartiring.

3 Litsenziyani tanlang

arXiv perpetual license (tavsiya etiladi) yoki Creative Commons litsenziyalaridan birini tanlang.

4 Kategoriyani tanlang

Maqolaning **asosiy kategoriyasini** tanlang. Kerak bo'lsa, qo'shimcha kategoriyalar ham qo'shiladi.

5 Fayllarni yuklang

TeX/LaTeX yoki **PDF** fayllarni yuklang. ZIP yoki tar.gz formatida bir nechta fayllarni yuklash mumkin.

6 Metadata ni to'ldiring

Sarlavha, mualliflar, annotatsiya va kalit so'zlarni kiriting. Ma'lumotlar aniq va to'liq bo'lishi kerak.

7 PDF ko'rinishini tekshiring

Yaratilgan **PDF faylni ko'rib chiqing** . Barcha formulalar, rasmlar va iqtiboslar to'g'ri ko'rsatilganligini tekshiring.

8 Yuborishni tasdiqlang

Barchasi to'g'ri bo'lsa, **"Submit"** tugmasini bosing. Maqola moderatsiya uchun yuboriladi.

Kutish vaqti

Yangi yuborishlar odatda 24-48 soat ichida e'lon qilinadi. Moderatsiya jarayoni buni uzaytirishi mumkin.

Maqola yuborish talablari

Qabul qilinadigan formatlar

- ✓ (La)TeX - eng yaxshi tanlov
- ✓ AMS(La)TeX
- ✓ PDFLaTeX
- ✓ PDF - faqat muayyan hollarda

Eslatma: TeX/LaTeX dan PDF yaratilgan PDF qabul qilinmaydi

Rasm formatlari

- ★ PDF - tavsiya etiladi
- ✓ EPS- qabul qilinadi
- ✓ JPEG, PNG, GIF

Maslahat: Rasmlar hajmi 1 MB dan kam bo'lishi tavsiya etiladi

Fayl nomlari

Fayl nomlarida **bo'sh joy va maxsus belgilar bo'lmasligi** kerak.

Ruxsat etilgan:

a-z, A-Z, 0-9, _, +, -, ., =

Moderatsiya jarayoni

1. Tekshiruv

Maqola ilmiy mavzuga tegishli ekanligi tekshiriladi

2. Tasdiqlash

Birinchi marta yuborishda "endorsement" talab qilinishi mumkin

3. E'lon qilish

Tasdiqlangan maqolalar 20:00 (ET) da e'lon qilinadi

Tasdiq (Endorsement)

Birinchi marta maqola yuborishda **tasdiq talab qilinishi** mumkin.

Tasdiqlovchi topish:

- Kafedra o'qituvchisi
- Laboratoriya rahbari
- arXiv foydalanuvchisi

Muhim havolalar

arxiv.org/help/submit

arXiv ilmiy hamjamiyat uchun bebaho manbadir. U ochiq foydalanish, tezkorlik va global hamkorlik imkoniyatlarini taqdim etadi.

Ochiq foydalanish

Tezkorlik

Global hamkorlik

Har qanday tadqiqotchi, talaba yoki ilm-fan bilan qiziquvchi arXiv'dan foydalanib, eng so'nggi ilmiy yutuqlardan xabardor bo'lishi mumkin.

arxiv.org